

# מדינת ישראל

## משרד האוצר - אגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון

ז' באדר א' התש"ס

13 בפברואר 2000

### זכותו של מבוטח לבחור שמאי ומוסד מטעמו

בפניה שנשלחה למפקח על הביטוח נתבקשנו להבהיר מהי עמדתנו בשאלת זכותו של מבוטח, אשר לרכבו קרתה תאונה ובעקבותיה נגרם נזק לרכב, לבחור שמאי מטעמו, אשר יעריך את שיעור הנזק שנגרם לרכבו וכן בדבר זכות המבוטח לבחור את המוסד בו יתוקן רכבו.

### בחירת שמאי

1. על פי סעיף 23(א) לחוק חוזה הביטוח התשמ"א - 1981 (להלן "חוק חוזה הביטוח") וכן סעיף 27(ד) לפוליסה לביטוח רכב פרטי (נזקי רכוש ונזקי רכוש של צד ג') (להלן "הפוליסה התקנית") החובה לברר את שיעור החבות בגין קרות מקרה הביטוח מוטלת על חברת הביטוח.

2. במקרה של נזק שנגרם לרכב, מבררת חברת הביטוח את שיעור חבותה באמצעות שמאי מטעמה. לפיכך, רשאית חברת הביטוח לבחור את השמאי על מנת לברר את היקף שיעור חבותה כלפי המבוטח ותשלום תגמולי הביטוח המגיעים לו. משום כך אין למבוטח זכות לבחור שמאי מטעמו, אשר חוות דעתו תחייב את חברת הביטוח.

3. במאמר מוסגר נציין, כי שומת רכב, שנערכת על ידי שמאי מטעם חברת הביטוח, צריכה להיות אובייקטיבית. על השמאים, לרבות שמאים העורכים שומות מטעם חברות ביטוח, חלות חובות מכוח הדין לנהוג ביושר, במהימנות וללא משוא פנים בהתאם לאמור בסעיף 12 לצו הפיקוח על מצרכים ושירותים (שמאי רכב) תש"ם - 1980 (להלן "צו הפיקוח על שמאי רכב") הקובע כדלקמן:

"במילוי תפקידיו יפעל השמאי כלפי לקוחו וכלפי המבטח במהימנות, בנאמנות וביושר וינקוט אמצעים סבירים כדי להבטיח התנהגותם המהימנה, הנאמנה והישרה של עובדיו".

4. על חברת הביטוח למסור את דו"ח השמאי שנעשה מטעמה לידי המבוטח, על פי דרישתו, לעיונו.

5. אם המבוטח חולק על דו"ח השמאי מטעם חברת הביטוח הוא רשאי לפנות לשמאי מטעמו, ובמקרה כזה :

I. המבוטח ישא בעלות עריכת חוות הדעת הנוספת. את חוות הדעת הנוספת יגיש המבוטח לחברת הביטוח. אם חברת הביטוח תקבל את האמור בחוות הדעת הנוספת ותשלם על פיה את תגמולי הביטוח יהיה עליה לשאת בעלות עריכת חוות הדעת הנוספת. זוהי עמדתנו העקרונית וכך נכריע בתלונות אשר תובאנה בפנינו בעניין זה.

II. במקרים בהם לא מתקבלת חוות הדעת הנוספת על ידי חברת הביטוח, רשאי המבוטח לערער על דו"ח השמאי מטעם חברת הביטוח. במקרה כזה, על המבוטח להגיש את חוות הדעת מטעם חברת הביטוח ואת חוות הדעת הנוספת להכרעה ועדת ערר מטעם משרד התחבורה. כן יש לצרף תצלומי רכב מקוריים ומסמך, המפרט את ההבדלים בין שתי חוות הדעת, לאגף הרכב ושרותי תחזוקה במשרד התחבורה. שתי חוות הדעת נבדקות באגף הרכב ושרותי תחזוקה, ואם נמצא כי אכן קיימים הבדלים ביניהן, מועבר העניין להכרעה בפני ועדת הערר. במקרה כזה, לא יחתום המבוטח על כתב שחרור מתביעה כלפי חברת הביטוח, אך הוא יכול לבקש מחברת הביטוח לשקול את האפשרות לשלם לו בנתיים סכומים שאינם שנויים במחלוקת על פי חוות הדעת של השמאי מטעמה.

#### **כתובת וועדת הערר:**

**אגף הרכב ושירותי תחזוקה**  
**רח' הסדנה 14**  
**תלפיות,**  
**ירושלים 93420**

#### **בחירת מוסך לתיקון רכב שניזוק**

6. באשר לזכותו של מבוטח שרכבו ניזוק בתאונה לבחור בעצמו את המוסך בו יתוקן רכבו, להלן עמדתנו :

7. סעיף 4 לפוליסה התיקנית קובע כדלקמן :

#### **4" דרכי הפיצוי**

**המבטח יוכל, על פי שיקול דעתו, לבחור בין דרכי הפיצוי הבאות: תשלום ערך הנזק או האבדן במזומן, תיקון הרכב, החלפתו ברכב מסוג ואיכות דומים או החלפת חלק ממנו."**

8. ברצוננו להבהיר, כי במקרים בהם בוחרת חברת הביטוח לפצות את המבוטח בגין הנזק שנגרם לרכב בדרך של תשלום ערך הנזק או האובדן במזומן, רשאי המבוטח לתקן את רכבו בכל מוסך אשר יבחר. ואולם, זאת בכפוף לכך שטרם העברת הרכב שניזוק למוסך שנבחר על ידי המבוטח, נבדק הרכב על ידי שמאי מטעם חברת הביטוח אשר אישר את הנזקים והתיקונים הנדרשים כתוצאה מהתאונה ואת סכום תגמולי הביטוח שתשלם חברת הביטוח. המבוטח משלם ישירות למוסך את עלות התיקון, ומקבל בשלב מאוחר יותר את תגמולי הביטוח שאישרה חברת הביטוח.

9. כמו כן רשאית חברת הביטוח להפנות את מבוטחיה למוסכי הסדר, אך במקרים אלו חייבת חברת הביטוח להבהיר בפני המבוטח כי ההפניה הינה בגדר המלצה בלבד, אשר אינה מחייבת אותו. בדרך כלל, נותנות חברות הביטוח הנחה בסכום ההשתתפות העצמית למבוטח הפונה למוסך הסדר. המבוטח לא משלם מכיסו את הוצאות התיקון ותשלום תגמולי הביטוח עבור התיקון, נעשה ישירות למוסך ההסדר על ידי חברת הביטוח. כן ניתנת במרבית המקרים אחריות לתיקון שנעשה.